

Тема. Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язком

Завдання 1. *Записати речення, у кожному з них визначити та підкреслити граматичну основу. З'ясувати, зі скількох простих речень складається кожне складне речення.*

1. Рече та стогне Дніпр широкий, сердитий вітер завива. (Т. Шевченко)
2. Хмара небо криє, сонечко не блисне, вітер вовком виє, дощ потоком висне. (П. Грабовський)
3. Проклювали жайворонки хмари дощові, а самі сховалися у густій траві. (В. Заєць)
4. Дрімає сад, і гостро пахне м'ята. (В. Сосюра.)
5. У калини про зозулю я питаю, але калина не відповідає. (Є. Гуцало.)

Завдання 2. *Творча робота. З кожної пари простих речень утворити складні за допомогою сполучників (або сполучних слів). Утворені складні речення записати, пояснити розділові знаки.*

- 1). 1. Ніч минула швидко. Настав сірий туманний ранок.
2. Буря вщухла. Хвилі продовжували бушувати.
3. Понісся перший порив вітру. Човен здригнувся.
4. Над містом стояла ніч. Високо серед неба світив ясний місяць.
5. Пройшов проливний дощ. Небо тепер ясне.

Завдання 3. *Завершити складні речення і записати їх, ставлячи, де потрібно, коми. Прочитати утворені речення, правильно їх інтонуючи. Накреслити схему кожного речення.*

1. Сонце вже зійшло, але...
2. Золоті промені сонця торкнулися дерев, а ...
3. Осінь урочисто прощалася із землею, і ...
4. Навколо стояла урочиста тиша, ...

Завдання 4. Дослідження-реконструювання (усно).

Перебудувати складні речення зі сполучниками на безсполучникові.
Назвати граматичні основи. Пояснити розділові знаки.

Перед лісосмугою стоїть у затишку калина, і жодна гілка в неї не здригнеться. Якимось над нашою хатою пролітали лелеки, а від них на землю падав незримий клекіт.

Домашнє завдання.

*Переписати речення, на місці крапок уставляючи пропущені літери.
Розставити пропущені коми. Підкреслити граматичні основи.*

П...шається калинонька явір молодіє а кругом їх в..рболози й
лози з..леніють. По обрію неба сірими баранцями побігли волохаті
хмаринки над оз..ром заш...лестів оч...рет а з д...рев стиха
знімалися й задумливо падали на землю сухі л...сточки. Жовті
пал..чки цвіту тихо гойдалися на волосинках вздовж колосків і
непомітний п..лок золотився на сонці. З..лена трава горить з..леним
огнем а на її довгих л..сточках грає і сяє чиста роса.